

fot. DKM Impresja

OGRODOWE TRAKTY

Wydawałoby się, że najłatwiejsze jest zrobienie ścieżki nieutwardzonej. Jednak wcale tak nie jest. Jeśli przyjrzymy się traktom w tych parkach, w których nie wyłożono ich jeszcze asfaltem, okaże się że są starannie wyprofilowane, nawierzchnia jest ubita i wysypana np. drobnym żwirem. Takie dróżki mają jedną, podstawową wadę: wiosną i na jesieni są wręcz nasiąknięte wodą. W domach jednorodzinnych stosuje się więc szczególnie chętnie nawierzchnie z twardych materiałów, nadające się do użytkowania przez cały rok. Ścieżki można wykładać kostką i płytami betonowymi, klinkierem, naturalnym kamieniem czy drewnem.

Bruk betonowy

Jest obecnie bardzo popularny. Dostępnych jest wiele wzorów i kolorów kostek, co pozwala na ułożenie bardzo efektownych nawierzchni **1**. Szczególnie efektownie wyglądają nawierzchnie z kostek o kolorach cieniowanych.

Kostka betonowa powstaje w procesie wibrowania i prasowania betonu. Produkuje się elementy jedno- i dwuwarstwowe.

Projektując nasz ogród zaplanowaliśmy też rozmieszczenie ścieżek. Teraz pozostaje jeszcze raz sprawdzić, czy ta koncepcja była słuszna. Jeśli tak, wybieramy właściwy materiał i bierzemy się do pracy.

Opracowanie: Anna Grocholska

Kostki jednowarstwowe są wytwarzane z jednego rodzaju betonu. Oprócz szarego są też inne kolory, uzyskiwane poprzez barwienie betonu w masie – czerwony, brązowy, zielony, grafitowy, a także niebieski, biały i żółty.

Kostki dwuwarstwowe wykonuje się ze spodniej warstwy konstrukcyjnej betonu oraz wierzchniej warstwy dekoracyjnej, w której rozprowadzony jest barwnik. Warstwa ta może dodatkowo imitować naturalny kamień: granit, marmur, bazalt. Odmianą kostek dwuwarstwowych są elementy z dodatkiem bazaltu – spodnia warstwa to beton konstrukcyjny, natomiast do wierzchniej dodany jest granulいた kamienny. Dostępne kolory tych wyrobów to czerwony, szaroniebieski i beżowy.

Oddzielną grupę stanowi **klimapor**, czyli beton porowaty. Dzięki dodaniu w procesie produkcyjnym kruszywa o dużej wielkości ziaren, powstają pory umożliwiające przesiąkanie wody do gruntu.

1 Z różnokolorowych kostek można ułożyć skomplikowane wzory (fot. EHL)

Wierzchnia warstwa kostek betonowych może być gładka, piaskowana, bądź śrutowana, dzięki czemu wyglądem przypomina starą nawierzchnię **2**. Górne krawędzie kostek mogą być proste lub fazywane.

Kostki produkowane są w kilku grubościach (od 4 do 14 cm), co decyduje o ich przeznaczeniu. Najgrubsze stosuje się do wykonania nawierzchni np. placów magazynowych, gdzie dopuszczony jest duży ruch ciężkich pojazdów. W domach jednorodzinnych znajdują zastosowanie kostki najcieńsze.

Kostka betonowa jest trwała, odporna na warunki atmosferyczne i niskie temperatury. Łatwo jednak uszkodzić jej powierzchnię np. przy odkuwaniu lodu. Mogą wtedy powstać dość głębokie, jasniejsze rysy.

Kostki betonowe wytwarzane są w wielu kształtach, z czego najbardziej popularne to kwadrat, prostokąt, sześciokąt, fala, domino (zwana także kością) oraz liść dębu. Te same kształty u poszczególnych producentów mają inne nazwy handlowe. Niektóre kształty są przeznaczone do układania wzorów sprawiających wrażenie trójwymiarowości. Spotęguje je zastosowanie kostek w kilku kolorach.

2 Odpowiednio dobrana kostka betonowa imituje starą nawierzchnię (fot. EHL)

Z kostki betonowej można układać nawet bardzo skomplikowane wzory, w tym koliste **3**. Do tego celu służą elementy o kształtach innych, niż podstawowe, sprzedawane w zestawach – w jednym zestawie znajduje się np. pięć rodzajów elementów.

Jeżeli ścieżka będzie bardzo uczęszczana – np. dojście do domu, lub narażona na duże obciążenia – np. podjazd dla samochodu, należy jej boczne krawędzie zabezpieczyć przed rozsuwaniem się elementów. W przydomowych ogrodach stosuje się przede wszystkim obrzeża – długie i wąskie kształtki betonowe, które po prawidłowym ułożeniu nie wystają ponad powierzchnię dróżki. Obrzeża mogą być proste, łukowe lub narożne. Krawędzie ścieżki można też zabezpieczyć różnej wysokości palisadami. Stosując wysokie elementy, można w boku traktu skonstruować donicę lub podeprzeć skarpe. Niektórzy producenci oferują wzory palisad dopasowane kształtem i kolorem do niektórych modeli kostki.

Płyty betonowe

Wykonywane są z betonu, który może być barwiony w masie – płyta ma jednolity kolor lub cieniowany. Górna powierzchnia jest gładka, piaskowana, posypana grysem kamiennym lub ma odcisnięty wzór, np. imitujący układ kilku mniejszych elementów. Płyty te, tzw. ogrodowe, mają grubość 5-7 cm (najczęściej spotykane wymiary to 40x40x4,3 cm) i można je układać tylko na ciągach pieszych **4**.

Płyty mogą być układane na styk lub luźno – w odstępach regularnych i nieregularnych. Układając płyty luźno należy zachować pomiędzy środkami kolejnych elementów odległość ok. 70 cm, co pozwoli poruszać się po ścieżce normalnym krokiem. Pomiedzy płytami układanymi na styk musi pozostać niewielka szczelina, ułatwiająca odprowadzanie wody z nawierzchni. Zamula się ją piaskiem i wodą.

Klinkier

Do wykonywania nawierzchni nadają się cegły klinkierowe o grubości 45-80 mm i pozostałych wymiarach 240x118 mm i 200x100 mm. Podjazdy dla samochodów należy układać z cegieł ustawianych na rąb – na dłuższym boku. Do wykonywania ciągów pieszych wystarczą cieńsze cegły **5**. Skomplikowane wzory, w tym koliste można układać z kostek w formie

3 Z zestawów kostek o różnych kształtach można układać wzory koliste (fot. Libet)

4 Płyty ogrodowe mogą mieć odcisnięte wzory imitujące kostkę brukową lub łupany kamień (fot. Probet Dasag)

sześcianów, rombów i trapezów. Do wykonywania obrzeży trawników są przeznaczone podłużne kształtki, których krótsze boki są wyprofilowane łukowo. Ich niewielka wysokość pozwala wygodnie przejechać kosiarką.

Produkowane są elementy klinkierowe w tradycyjnym, ciemnoczerwonym kolorze oraz białe, rude, brązowe, brązowe, antracytowe. Barwy mogą być jednolite i cieniowane.

Klinkier jest mało nasiąkliwy, odporny na warunki atmosferyczne i chemikalia – np. benzynę. Zachowuje kolor nawet po wielu latach.

5 Nawierzchnia z klinkieru (fot. A. Kulikowska)

Naturalny kamień

Bardzo poszukiwana jest kostka granitowa i bazaltowa. Ta ostatnia jest trudno dostępna, bowiem w całości pochodzi tylko z rozbiórki starych dróg. Oprócz kostki granitowej produkuje się marmurową, porfirową i kwarcytową 6. Kostka kamienna ma kształt regularnych sześcianów i szczególnie nadaje się do wykładania podjazdów dla samochodów, gdyż jest bardzo trwała, a ponadto efektowna. Kostki mogą mieć powierzchnię nierówną, powstałą w wyniku rozłupywania bloków kamiennych, oraz gładką – uzyskaną w wyniku cięcia ich piłą. Kostki gładkie są następnie szlifowane. Najkorzystniej jest kupować kamienną kostkę brukową bezpośrednio w kamieniołomie.

6 Podjazd wyłożony kostką z naturalnego kamienia (fot. Bumat)

Z naturalnego kamienia robi się też płyty chodnikowe – kwadratowe lub prostokątne, o grubości 3-5 cm.

W ogrodzie znajduje zastosowanie także kamień łamany. Płytki – najczęściej niewielkie i o nieregularnym kształcie – kupuje się np. w centrach ogrodniczych. Większe można kupić np. w kamieniołomie 7. Dostępny jest przede wszystkim piaskowiec i marmur.

Nawierzchnie drewniane

Ścieżki czy schody można wykonać z podkładów kolejowych. Ponieważ jest

7 Ścieżka z luźno ułożonych płyt kamiennych różnej wielkości (fot. archiwum)

to materiał szczególnie dokładnie impregnowany, jest niezwykle trwały. Niestety, ma też charakterystyczny, nieprzyjemny zapach.

Nawierzchnię można też wykonać z przygotowanych samodzielnie kołków lub plastrów drewnianych. W tym celu należy pociąć konary i pnie drzew najlepiej twardych gatunków, o średnicy ok. 10 cm, na odcinki o długości 15 cm. Materiał musi być okorowany i wysuszony.

W handlu są dostępne gotowe kołki sosnowe i akacjowe o wymiarach: długość 15 cm, średnica 3-10 cm. Materiał jest impregnowany ciśnieniowo środkiem grzybobójczym 8a.

Klocki ustawia się pionowo jeden przy drugim, uzyskując rodzaj bruku o dużej wysokości. Konieczne jest wykonanie obrzeży, które zabezpieczą elementy przed rozsuwaniem. Szczeliny pomiędzy kołkami wypełnia się bardzo drobnym żwirem lub piaskiem i zamula wodą.

Z drewna produkuje się również kostkę brukową. Ma ona kształt sześcianów, ułożona z niej powierzchnia jest ścisła 8b. Ewentualne większe szczeliny pomiędzy

a

b

8 Nawierzchnie drewniane:
a) z klocków (fot. Werth-Holz),
b) z podestów (fot. Werth-Holz),

elementami należy zamulić piaskiem i wodą.

Układanie nawierzchni z kołków czy bruku wymaga nieco pracy. Poszczególne elementy należy umieszczać ciasno obok siebie i pobijać młotkiem, aby dobrze się trzymały. Wykonana niedokładnie ścieżka może się z czasem rozsuwać. Znacznie łatwiej jest wykonać nawierzchnię z paneli drewnianych. Zwane są przez producentów podestami. Są to drewniane drobnowymiarowe elementy złączone w płyty kwadratowe, okrągłe lub okrągłe z podcięciem – dzięki niemu możliwe jest również ułożenie zwartej nawierzchni. Powierzchnia paneli może być gładka lub ryflowana.

Odpowiednio konserwowane nawierzchnie z drewna wytrzymują do 10 lat.

Niezniszczalna trawa

Starannie wykonana ścieżka z materiału pasującego do elewacji domu, charakteru ogrodu i ogrodu jest ozdobą posesji. Z drugiej strony może się okazać, że większa płaszczyzna, jaką jest np. podjazd dla samochodu będzie wyglądała niekorzystnie. Jak pogodzić konieczność

utwardzenia tego miejsca z poczuciem estetyki? Można ułożyć ażurowe elementy, które następnie obsiewamy trawą. Można po nich spokojnie jeździć samochodem, a rośliny się nie zniszczą. Jedyne problemy w tym, że trudno po takiej nawierzchni chodzić w butach na wysokich obcasach.

Elementy ażurowe produkuje się z odpornego na duży nacisk polipropylenu. Ich nazwa handlowa to ekoplaster. Są to panele o wymiarach 255x6 m i wysokości 5-20 cm. Im wyższy panel, tym dopuszczalne jest większe obciążenie. Jeśli obciążenie podjazdu nie będzie zbyt duże, można zastosować kratkę z tworzywa sztucznego **9**. Produkowana jest w kilku wymiarach – największą popularnością cieszą się elementy 35x34 cm o grubości 4,5-5 cm. Ich wygląd przypomina plaster miodu. Poszczególne kratki łączą się samoblokującymi zaczepami, które znajdują się na ich spodzie.

Wymienione wyroby są po obsianiu trawą całkowicie niewidoczne.

Jeśli ktoś nie ma zaufania do wytrzymałości i trwałości tworzywa sztucznego, może w analogiczny sposób wykonać podjazd z ażurowych płyt betonowych lub klinkierowych. Płyty betonowe mają najczęściej grubość 10 cm i wymiary 60x40 cm **10**.

Niezależnie od zastosowanego materiału, po ułożeniu elementów ażurowych, należy otwory w nich wypełnić do 2/3 wysokości ziemią kompostową i posiać trawę. Ścina się ją kosiarką.

Nowością na naszym rynku jest sztuczna trawa **11**. Wykonana jest z tworzywa sztucznego odpornego na mróz i promienie UV. Stosuje się ją głównie do wykładania niewielkich powierzchni, np. balkonu czy tarasu, ale można umieścić ją także przed wjazdem do garażu.

9 Kratka z tworzywa sztucznego (fot. archiwum)

10 Ażurowa płyta betonowa

11 Sztuczna trawa (fot. Komfort)

